

Riik hakkab uurima Eesti ja Läti vahelise neljanda elektriühenduse rajamise tingimusi

Eesti elektrisüsteemihaldur Elering esitas oktoobris regionaal- ja põllumajandusministeeriumile riigi eriplaneeringu algatamise taotluse. Planeeringuga selgitatakse välja, kas ja kuidas täpselt on mõistlik rajada Eesti-Läti neljanda elektriühenduse Eestis paiknev osa algusega Paidest läbi Muhu ja Saaremaa Sõrve poolsaareni.

[Artikkel Saaremaa Teatajas 23.11.2023](#)

Uus ühendus algaks Kesk-Eestist Paide alajaamast. Rajada tuleks uued 330-kilovoldised liinid Paidest Lihula kaudu Virtsuni. Sealt tuleks jõuda liinidega Saaremaa läänerannikule, kust algaks Läti-suunaline merekaabel. Eesti-Läti vaheline merekaabli trass valitakse planeeringuprotsessist eraldi hoonestusloaga. Riigi eriplaneering koostatakse sellise olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, mille asukoha valiku või toimimise vastu on suur riiklik või rahvusvaheline huvi. Enne uue elektriühenduse ehitamist uuritakse selle kasu ühiskonnale. Lisaks tehnilistele töödele tuleb hinnata ka mõju loodusele ja kohalikele inimestele. Ehitama hakatakse alles siis, kui on selge, et see ühendus on meie regioonile laiemalt vajalik. Riikidevaheliste elektriühenduste rajamiseks võib kuluda kümme aastat.

Uuritakse 330-kilovoldise ülekandeliini rajamise võimalikkust

Saaremaa kaudu kulgeva uue elektriühenduse rajamise võimaluste väljaselgitamiseks on suunise andnud Eleringi omaniku esindaja ehk kliimaminister. Ühenduse rajamine Saaremaa kaudu võimaldaks kõige väiksema kuluga saada kahe riigi vahele kõige enam lisavõimsusi.

Uus ühendus Lätiga eeldab võimsa 330-kilovoldise elektriliini rajamist Saaremaale. Kavandatava riigi eriplaneeringu eesmärk ongi uurida, kas üldse ja millistel tingimustel oleks võimalik rajada Paidest Saaremaale 330-kilovoldine elektrivõrk.

Esialgse hinnangu järgi tundub Saaremaa kaudu Lähti kulgev ühendus tehniliselt ja majanduslikult eelistatud lahendus. Enne kui midagi otsustatakse, tuleb aga asjaolusid põhjalikult uurida. Kõigepealt tuleb valitsusel otsustada planeeringu algatamine. Seejärel toimub mitmeaastane riigi eriplaneeringu protsess, mille käigus hinnatakse projekti sotsiaalseid, majanduslikke, kultuurilisi ja looduskeskkonna mõjusid. Lõpliku otsuse ühenduse rajamise kohta saab langetada alles pärast seda, kui riigi eriplaneering on valmis ja kõigi uute liinide jaoks on leitud kõiki võimalikke mõjusid arvestav trass.

Loodav ühendus suurendab Eestis varustuskindlust. Samuti loob see võimalused suuremal hulgal taastuvenergia vastuvõtmiseks Lääne-Eesti võrku, aidates nii kaasa riigi kliimaeesmärkide saavutamisele.

Eleringi 330-kilovoldise elektriliini Saaremaale rajamise vastu on huvi üles näidanud ka Saaremaa ettevõtjad ja Saaremaa vald, kes näevad ühenduses olulist elementi ettevõtluse, sealhulgas taastuvenergia arendamises.

Saaremaa vallavanem Mikk Tuisk on öelnud, et võimsam elektrivõrk suurendaks märkimisväärselt Saaremaa ettevõtete konkurentsivõimet ja muudaks sealse investeerimiskeskonna atraktiivsemaks. Vallavanema sõnul tähendab elektri varustuskindluse ja taastuvatest allikatest energia tootmise suurendamine Saaremaale uusi võimalusi. Praegune Sikassaares lõppev 110-kilovoldine liin on Tuisu hinnangul ajale jalgu jäänud, kuna ei võimalda võrku ühendada taastuvenergia tootjaid ega tuua saarele suurema energiavajadusega ettevõtteid.

Saaremaa vallavalitsuse planeeringuteenistuse juhataja Kätlin Kallas ütles, et koostatava planeeringulahenduse käigus tuleb leida optimaalsed trassikoridorid, mis arvestaksid võimalikult suures osas olemasolevate trassikoridoridega, kus oleks minimaalsed mõjud nii elu- kui ka looduskeskkonnale. "Loodetavasti saame tulevikus Saaremaale ka oma Soorebase, nagu on Ristil," avaldas Kallas soovi.

Liinidele otsitakse sobivaimat kohta kümnest omavalitsusest

Planeeringuala hõlmab Saare, Lääne, Pärnu, Rapla ja Järva maakonda ning Saaremaa, Muhu, Lääne-Nigula, Märjamaa, Rapla, Kehtna, Türi, Lääneranna ja Põhja-Pärnumaa valda ning Paide linna. See ei tähenda, et kavandatav elektriühendus hakkaks kõikide nende omavalitsusüksuste kaudu kulgema. Planeeringuala on jäetud suurem, et uuringute käigus oleks võimalik leida selle ala sees liinile sobivaim koht.

Elektriühendus kavandatakse maismaal valdavalt 330 kV õhuliinidena. Kohtades, kus õhuliini pole võimalik paigaldada, peaks tulema maakaabel. Merealal hakkab paiknema merekaabel. Võimsate liinide jaoks on vaja ka uusi alajaamasid. Võimalike uute elektriliinide trasside ja alajaamade täpsed asukohad ja selleks vajalik maaala selguvad riigi eriplaneeringu käigus.

Planeerimisprotsessis saavad osaleda kõik huvilised

Planeerimisprotsessist on võimalik osa võtta kõigil huvilistel. Planeeringu käigus kogutud info ja ettepanekud avalikustatakse ning selle üle toimuvad avalikud arutelud.

Täpsemalt annab regionaal- ja põllumajandusministeerium kaasarääkimise võimalustest teada pärast riigi eriplaneeringu algatamist.